

(PL-x nr. 440/2022/ L 612/2022) protejează **doar dreptul judecătorului/procurorului la apărare**, din perspectiva personală a acestuia.

Prin dispozițiile art. 228 alin. (1) din Legea privind statutul judecătorilor și procurorilor se reglementează interdicția judecătorilor, procurorilor, magistraților-asistenți, personalului de specialitate juridică asimilat acestora, personalului auxiliar de specialitate și personalului de specialitate al instanțelor judecătorești și parchetelor de a fi lucrători operativi, inclusiv acoperiți, informatori sau colaboratori ai vreunui serviciu de informații.

Rolul acestei interdicții nu este acela de a proteja judecătorul sau procurorul, ca persoane private, ci de a garanta independența justiției, prin interzicerea intruziunii serviciilor de informații în justiție.

Această garanție de independență ar fi una pur formală, dacă nu ar fi dublată de mecanisme eficiente de verificare, în privința respectării acesteia.

Ca atare, legiuitorul a stabilit în sarcina Consiliului Suprem de Apărare a Țării obligația de a verifica veridicitatea declarațiilor cu privire la respectarea acestor interdicții.

În mod absolut firesc, rezultatul verificărilor trebuie să se materializeze într-un înscris, apt să producă efecte juridice și să ateste că aceste verificări au fost în mod real efectuate.

Prin Decizia nr. 45/2018, Curtea Constituțională a reținut, referindu-se la atribuțiile Consiliului Suprem de Apărare a Țării (CSAT), că: „*prin prisma naturii sale juridice [autoritate administrativă autonomă, parte a puterii executive] și a activității desfășurate [organizarea și coordonarea activității serviciilor de informații], legitimează, din punctul de vedere al arhitecturii constituționale și al funcționalității, competența acesteia de a verifica declarațiile depuse de judecători cu privire la calitatea lor de lucrători operativi, inclusiv acoperiți, informatori sau colaboratori ai serviciilor de informații*”.

Prin aceeași decizie, Curtea a reținut că soluția legislativă prin care rezultatul verificărilor este considerat „conform”, adică prezumat în mod absolut ca fiind corect, încalcă prevederile art. 21 din Constituției, privind accesul liber la justiție. În considerente, Curtea Constituțională a subliniat că: „*Or, în realitate, fiecare aspect care ține de statutul judecătorului trebuie supus unui control judiciar efectiv, astfel că informarea conformă ar putea antrena excluderea din magistratură doar în urma unei proceduri în care să se poată contesta, în mod efectiv, caracterul său veridic. Altfel, s-ar ajunge la încălcarea art. 21 alin. (3) (..)*”.

Argumentele Curții sunt valabile, *mutatis mutandis*, și în situația în care o persoană vătămată de posibila calitate a unui judecător sau procuror de lucrător operativ, informator sau colaborator al unui serviciu de informații este lipsită de accesul liber la justiție, neavând la dispoziție modalitatea de a contesta rezultatul verificărilor.

Pe de-o parte, în exercitarea competențelor sale, CSAT emite acte administrative. Un astfel de act este cel ce cuprinde rezultatul acestor verificări. Acest act are o valoare juridică unică, neputând fi tratat diferit în funcție de rezultatul acestor verificări.

Cu alte cuvinte, atunci când CSAT constată încălcarea incompatibilității, actul administrativ emis în urma verificării poate fi atacat în instanță de persoana interesată, dar atunci când se constată că nu au fost încălcate incompatibilitățile, același act administrativ devine răspuns „conform”, adică prezumat în mod absolut veridic, adică exact soluția declarată neconstituțională de Curtea Constituțională, prin decizia precitată.

Pe de altă parte, așa cum am menționat, rolul acestor verificări este acela de a garanta părților din proces că sunt judecate de un judecător independent, ca drept fundamental al omului. Or, cu atât mai mult, **accesul la justiție trebuie recunoscut destinatarilor acestor garanții**, adică oricărei persoane interesate, și nu doar judecătorului, procurorului sau personalului auxiliar de specialitate vizat de verificare.

Pentru aceste considerente, ce se adaugă celor expuse de Avocatul Poporului, vă solicităm admiterea obiecției de neconstituționalitate în ceea ce privește **art. 228 alin. (5), alin. (6) și alin. (7) din proiectul de lege privind statutul judecătorilor și procurorilor.**

- 2. În ceea ce privește criticile de neconstituționalitate aduse art. 271, motivat de lipsa de reglementare a răspunderii judecătorilor și procurorilor pentru nerespectarea deciziilor Curții Constituționale și ale Înaltei Curți de Casație și Justiție,**

solicităm Curții Constituționale ca, prin decizia ce o va pronunța, să reitereze caracterul obligatoriu atât al deciziilor Curții Constituționale, cât și pe cel al deciziilor pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în interesul legii.

Având în vedere dezbaterea publică amplă ce însoțește abrogarea acestei abateri disciplinare, este esențial, pentru prezervarea încrederii în justiție, ca, prin decizia ce o va pronunța, Curtea Constituțională să reitereze forța constituțională, obligatorie, a acestor hotărâri.

Cu privire la **deciziile Curții Constituționale**, reamintim că, potrivit art. 1 alin. 5 din Constituție, *„În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie”.*

Totodată, potrivit art. 142 alin. 1: *„Curtea Constituțională este garantul supremației Constituției”,* iar potrivit art. 147 alin. 4: *„Deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor”.*

Toate aceste norme constituționale conturează, dincolo de orice îndoială, caracterul Constituției de lege fundamentală a Statului Român, iar caracterul general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale reprezintă garanția supremației sale. Din acest motiv, caracterul obligatoriu al deciziilor CCR se impune *erga omnes*, inclusiv judecătorilor și

procurorilor, atât în ceea ce privește dispozitivul, cât și în ceea ce privește considerentele acestor decizii.

Referitor la **deciziile cu caracter obligatoriu pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție**, acestea dau expresie rolului constituțional al ÎCCJ prevăzut de art. 126 alin. 3 din Constituție, potrivit căruia: „*Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, potrivit competenței sale*”.

Existența unor mecanisme eficiente de unificare a practicii este o condiție esențială a asigurării securității juridice, a previzibilității actului de justiție, ca fiind o componentă a dreptului la un proces echitabil.

Într-o jurisprudență constantă, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat importanța rolului curții supreme în asigurarea practicii unitare. În cauza *Beian vs. România*, CEDO a subliniat că:

„Desigur, divergențele de jurisprudență constituie, prin natura lor, consecința inerentă a oricărui sistem judiciar care se bazează pe un ansamblu de instanțe de fond având competență în raza lor teritorială. Cu toate acestea, rolul unei instanțe supreme este tocmai să regleze aceste contradicții de jurisprudență (Zielinski și Pradal și Gonzalez și alții împotriva Franței [MC], nr. 24.846/94 și 34.165/96 la 34.173/96, § 59, CEDO 1999-VII).

38. *În cauză se constată că Înalta Curte de Casație se afla la originea acestor divergențe profunde și persistente în timp.*

39. *Această practică, ce s-a dezvoltat în cadrul celei mai înalte autorități judiciare a țării, este în sine contrară principiului securității juridice, care este implicit în ansamblul articolelor din Convenție și care constituie unul dintre elementele fundamentale ale statului de drept (a se vedea, mutatis mutandis, Baranowski împotriva Poloniei, nr. 28.358/95, § 56, CEDO 2000-III). În loc să-și îndeplinească rolul de a stabili o interpretare de urmat, Înalta Curte de Casație a devenit ea însăși o sursă de insecuritate juridică, reducând astfel încrederea publicului în sistemul judiciar (a se vedea, mutatis mutandis, Sovtransavto Holding împotriva Ucrainei, nr. 48.553/99, § 97, CEDO 2002-VII, și Păduraru, citată mai sus, § 98, și, a contrario, Perez Arias împotriva Spaniei, nr. 32.978/03, § 70, 28 iunie 2007)”.*

În cauza *Păduraru împotriva României*, Curtea EDO a statuat că „*în lipsa unui mecanism care să asigure coerența practicii instanțelor naționale, asemenea divergențe profunde de jurisprudență, ce persistă în timp și țin de un domeniu ce prezintă un mare interes social, sunt de natură să dea naștere unei incertitudini permanente și să diminueze încrederea publicului în sistemul judiciar, care reprezintă una dintre componentele statului de drept.*”

Înalta Curte de Casație și Justiție este instanța chemată să evite sau, după caz, să soluționeze divergențe jurisdicționale și în situația în care acestea sunt cauzate de modul de

aplicare pe plan intern a hotărârilor Curții de Justiție a Uniunii Europene, așa cum a fost în cazul Hotărârii nr. 15/2022.

În considerentele acestei hotărâri, ÎCCJ a arătat următoarele: „*chestiunile de drept în discuție sunt de dată recentă și au fost generate de Hotărârea CJUE din 18 mai 2021, pronunțată în cauzele conexe C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 și C-397/19, astfel că, abia în prezent, precum și în viitorul apropiat, instanțele se vor confrunta cu litigii în care se va ridica aceeași problemă de drept, existând, așa cum s-a arătat anterior, riscul apariției unor divergențe de jurisprudență.*”

Or, principiul securității juridice este recunoscut ca principiu fundamental al statului de drept chiar de către CJUE, astfel încât rolul constituțional al ÎCCJ de unificare a practicii este o garanție și pentru aplicarea previzibilă și uniformă a deciziilor instanței europene de către instanțele naționale.

Ca atare, respectarea deciziilor Înaltei Curți de Casație și Justiție, pronunțate în cadrul mecanismelor de unificare a jurisprudenței, are valențe constituționale multiple, ce țin atât de îndeplinirea rolului constituțional al instanței supreme, cât și de garantarea principiului securității juridice, ca fiind o componentă esențială a statului de drept.

În concluzie, pentru toate aceste motive, vă solicităm să aveți în vedere argumentele prezentate prin prezentul memoriu, în soluționarea obiecției de neconstituționalitate formulate de Avocatul Poporului.

Cu considerație,

UNJR
prin jud. Dana Gîrbovan,

AMR,
prin jud.dr. Andreea Ciucă,

AJADO,
prin jud. Florica Roman,